

Nevelési képes szaklap a serdülő ifjuság számára

Megjelenik minden vasárnap egy iven.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos

M. KALOCSA RÓZA.

Szerkesztői szállás: papnövelde-utca 7. szám,
(hova a kéziratok és előfizetési pénzek küldendők.)

Előfizetési föltételek:

Egész évre 6 frt — kr.

Félévre 3 „ — „

Negyedévre 1 „ 50_n

SZEGÉNY ÖZVEGY-NŐ LEÁNYA.

— ÉLETKÉP. —

„Ébren vagyok még, magam, egyedül;

Nézem a gyertya lángját merevül,

Utolsót lobban nem sokára.

Szegény vagyok, nem volt gyertyára pénzem;

De semmit sem tesz, nem maradtam éhen,

Volt még kenyერünk — mára!“

„Mécset gyújtok, mert el nem alhatom,

Gondolkozom, mi lesz velünk vajon?

Hová forduljak én, az árva?

Hogyan, mit? árva? mit beszélék egybe,

Hisz él a nyám, és él az Isten — mennybe’,

S nyomorúságunkat látja!“

„Látja, és még sem könyörül! . . . talán? . . .

Nem, nem, e szavat ki ne mondja szám!

Te létezel, te vagy valóba!

Kétkedés, maradj te tőlem távol!

Mécssem kiég, — im a hold fölvilágol,

Sugárait beszórja.“

„Ni, ni, mindjárt anyám ágyára süt,

Szegény anyám, arcod minő derült,

Be boldog is vagy, anyám, mostan!

Imádkozál, kezed kulcsolva látom,
Elringatott a boldogító álom,
Szíved is alig dobban. — — “

„Bohó vagyok, elűztem álmodat,
— Az álom engem meg nem látogat, —
Anyám aludjál, — fölvertelek!
„Mért nem feküszöm én is? — igazad van,
Lefekszém én is, még e pillanatban.
Jó éjszakát, — jó reggelt! “

„A hajnal-álmom jól fog esni még, —
Körüitem ismét síri esőndesség,
Anyám alszik, — én sem sokára,
. . . . Fölkelt a nap aranysugár fénye,
Szétáradott magasba s' a mélybe,
S lenéz e kisdéd házra.

Hanem mi ez? mi ez? hol is vagyok?
Ah, hallga, milyen édes szép dalok!
Az arató nép, — és a fürjek,
„Azért aratánk néktek gazdagok,
„Hogy kinek nincsen, annak adjatok,
„Hiszen szép a könyörület!

* * *

. . . . „Álmodtam, hogy kalászkokat szedek,
Megkoszorúztam véle fejedet,
Sokszor tevél te jót már véllünk,
De többet ér aranykalász helyett,
Ha imáinkba foglaljuk neved'
Anyámmal együtt, míg csak élünk! “

HALÁSZ DEZSŐ.

A magyar királyné,

vagy

az egyszerűség győzelme.

1866. évi februárnak egyik igen derült napján Budapest már korán reggel élénk mozgalomnak színhelye volt. Nem csoda, a királyi pár érkezett meg az előtte való estén.

Az utcásarkokon összecsoportosult a nép, itt-ott számos idegen arezot is láthattunk, vidékieket, kiket büszke tartásukról s mindent látni vágyó tekintetükről fel lehetett ismerni, sőt külföldieket is, kiket kíváncsiság vagy különböző érdekeik vontak a fővárosba.

— Mi látni való van ott a szegleten? kérdém egy szembejövő urtól.

— Talán az ur nem városi, viszonzá nem a legudvariasabban a megszólított, különben tudná, hogy a fővárosi nép oly kíváncsi, melyet egy vargáinak is összecsődíthet egyetlen kurjantásával is, s azután kiosonva közzülök, ott hagyja a faképnél a báméskodó tömeget. Egyébiránt ha e csoportosulás okát tudni akarja, nyissa föl a szemét, ott olvashatja a szögleten.

A tömegtől hátrább vonulva, nehogy én is kíváncsinak látassam (lenni szabad); szemeim egy nagy színlapon akadtak meg, melyen öreg betűkkel e szavakat olvashatám: Ma adatik a felséges királyi pár megérkezésének öröme, teljes kivilágítás mellett: ERZSÉBET, nagy opera Doppler testvérektől.

Többet nem birtam elolvasni, mert a tömegtől nem közeledhettem.

A nép szereti királynéját, mert még neve előtt is megáll, és gyönyörködve nézi.

Képzeltető tehát, hogy a nemzeti színház ez estén valóságos ostromnak volt kitéve, mert bizton számíhattak reá, hogy a fejedelmi pár is ott leend, és csakugyan már az opera kezdetén megérkeztek, lelkesült éljenzéssel fogadtatva.

Most kezdődött a látások ostroma, mintha az a páholy valami ég volna, és új esillagokat akarnának rajta fölfedezni, melyek hazánk eddig borult eget megvilágítva egy jobb jövő reményét ígérnek.

Az első felvonás után a királyi pár hátrább vonult páholyában, úgy, hogy én is magam körül tekintheték, mert őszintén szólva, én is leginkább csak a királyt és királynét néztem.

Állóhelyemhez közel egy szerényen öltözött leánykát láték anyja mellett ülni egy közeli zártszéken, minden arcz, minden szem a királyi pár felé volt irányulva, az igaz; de oly híven, oly imádásszerűleg még sem csüggött szemeivel senki is a páholyon, mint az előbb említett gyermek; mi köze lehet e szegényes leánykának a fejedelemlőhöz, kérdezém önmagamban, s félig öntudatlanul szavakat adva gondolatimnak.

— Servus pajtás! mondja mellettem egy hang, ráütve valamra.

Kellemetlenül éreztem magamat ez idétlen zavaró által, gondolatom is elröppent, s én felébredtem azon kellemes érzésből, melyet ily ünnepélyes alkalom idéz elő az emberben.

— Olyan érdekléssel tekintgetsz arra a kis leányra, hogy felvonás közben beszélek neked róla valamit, a mi talán érdekelni fog.

— Kérlek, nagyon le fogsz általa kötelezni.

II.

Felvonások között.

A Molnár utca egyik alacsony házában lakik a Küllei nevű család, mely a szülők és egyetlen Mariska nevű leányukból áll. Az apa szerény városi hivatalnok, még szerényebb fizetéssel, mely a család mindennapi szükségét is alig fedezé. De a nő megzsugorított még ebből is valamit, és leányának Mariskának a legjobb és alaposabb nevelést iparkodott adni, a mi ellen az apa nem egyszer kifakadt.

— Lásd, kezdé ilyenkor az okos anya, ha azon pénzt, mit leányunk taníttatására s nevelésére fordítunk, a takarékpénztárba fektetnők, az idővel igen szép kis tőkévé növekednék, talán még néhány száz forintra is felrugna, igaz; de kérlek, szeretnéd-e, ha leányunk úgy nőne fel, mint valami mozgatható báb, kinek sem szíve, sem lelke nem volna kiképezve, feje üres. Lehetne-e az irántad gyöngéd, gondoskodó? Lásd, N . . . -ék leányai a napokban, midőn együtt valánk egy ismerősüknél, mily pompásan voltak öltözködve, és még sem szólott hozzájuk senki sem, mert mindenki rögtön felismeri a drága ruha alatt is a durva, buta leányokat. Képzeld, ha a mi Mariskánkról is így beszélnének! Isten ments! Lásd, tegnap is szavalt Mariska egy költeményt Garaytól, melyben a többi közt:

A mi telkem és a szívemben áll,
Azt nem rabolja el csak a halál!

— Jó takarékpénztárba fektetjük mi pénzünket édes férjem, melynek tőkéje el nem fogy és mindig kamatozni fog. Hidd el, hogy itt nagyon *assécurálva* van.

Ily nemű többféle szónoklatokat tartott Külleiné nem egyszer kedves élet párjának, s pergő nyelvvel úgy elő tudta ő azt adni, hogy férje, ha megkísérlette, sem birt közbe vágni. Végre aztán kezdett ez eszmével ő is megbarátkozni, és rendesen azzal végezte: te vagy az anya, tégy belátásod szerint.

En már épen nem boszankodtam barátomra, hogy merengésből felzavart; e példa annyira elütő volt előttem a szegényebb sorsú családok között, hogy egész érdekléssel hallgattam barátomnak kissé hosszasan elbeszélését, miközben egy-egy tekintetet vettem az előttem ülő leánykára.

(Folyt. köv.)

HECHT IGNÁCZ.

Az utolsó percz titka.

Személyek:

MAROSI, földbirtokos
BÉLA } gyermekei
EMMA }
CRESCENCE, EMMA nevelőnője
BLANKA } EMMA barátnői.
KAMILLA }
LACI, inas.

Történik egy vidéki nagyobb városban.

I. FELVONÁS.

1. Jelenet.

(Nappali szoba, Crescence k. a. az ablaknál ül s olvas, Emma egy nyitott levéllel fut be.)

Emma. Kisasszony, olvassa csak!

Crescence. Nos, miért örül oly nagyon?

Emma. Hogy ne örülnék, mikor ezt atyám adta, s ez nem más, mint meghívó a 22-én tartandó bálra.

Cres. Azért nem volna nagy ok örömmre; hanem kegyed talán azt hiszi, majd elmegy.

Emma. Természetesen, atyám különben nem adta volna kezembe!

Cres. Ugyan ne legyen olyan bohó; ha kedves atyja valami jelentőséget tulajdonítna neki, nem adta volna oly könnyedén át, mint midőn a kisgyermeknek czifra papírost nyomnak a kezébe, hogy mulassa magát. Úgy látom, kegyed is mulatja magát vele.

Emma. Kisasszony tehát nem is osztja örömemet.

Cres. Már hogyan osztanám? Nem egyszer volt alkalma hallani kedves atyjától, hogy tizenhat éves korában semmi esetre sem viszi bálba. És én sem hagynám helyben.

Emma. Oh kisasszony! Hisz nem olyan egy vidéki bál, mint a fővárosi; oda nem is óhajtának még.

Cres. Kegyednek még tanulni kell.

Emma. Ugy? Majd ha azután a sok tudomány oly komolylyá tett, mint egy hatvan éves embert, akkor engedik meg, hogy mulathassak. Ki tudja, lesz-e akkor oly mulatságra alkalmas hangulatom, mint most.

Cres. Ne vitázzon, kedves Emmám, lássa, kegyed mind korára, mind modorára igen gyermekes.

Emma. (Hizelegve) De lássa kedves kisasszony, ha el nem ismernék, hogy már nagy vagyok, nem küldtek volna meghívót.

Cres. Nem is a kegyed kedvéért küldték azt, hanem atyját akarák megtisztelni. Különbem nem is a kegyed nyugtalan, meg-gondolatlan természetéhez való még a nagy bál. Azt hiszi, ott is úgy van, mint az estélyeken, főleg ha kegyed a házi kisasszony, hogy folytonosan tánczol? Nem egy tánczot kell végig néznie, s a mint én Emmámat ismerem, felteszem róla, hogy az egész társaság előtt képes volna sírni.

Emma. Ne higye, kisasszony. Dehogy sírnék, inkább mosolyognék, akár jól esik, akár nem.

Cres. Ugye? tehát mégis bánthaná? Ismerem én, mily tüzes, izgékony. (Folytatja olvasását.)

Emma. (félre) Itt úgy látom, nem sokra megyünk kéréssel sem, pedig oly jó ez a kisasszony, nem értem, éppen ebben miért olyan szigorú? Mit tegyek? Atyámnál kísértsem meg? de ha a kisasszony nem támogat, egyedül nem vihetem ki nála. Jaj be jó gondolatom jött! Holnap megérkezik Béla, ezt nyerem meg. Oh! együtt tudom rábeszéljük atyámat. (Crescencehoz.) Kisasszony kérem, majd átjátszom a gyakorlatokat, hogy azután jobban menjenek. (Távozni akar.)

2. Jelenet.

(Marosi, Emmát az ajtóban feltartóztatja.)

Marosi. Hohó! kis szökevény! Miért futsz előlem? Talán tudod, honnan jövök?

Emma. Nem előled futok kedves atyám, hanem örömet akartam a kisasszonynak szerezni, s begyakorolni egy zenedarabot, hogy hibátlanul játszhasam előtte. Azt hiszem szobádból jösz ezzel az ujsággal.

Marosi. A bizony, a szobámból, onnan nem láttam volna meg, mi történt virágzó kaktuszommal!

Emma. A kaktuszszal? talán a kertész... ah! most emlékszem. Bocsáss meg kedves atyám, esupa véletlenség!

Marosi. Elhiszem, hogy véletlenségre hárítani könnyű.

Crescence. Mi történt ismét? Emma, Emma, csak egy nap mulnék el a nélkül, hogy gondatlanságának újabb jelét ne adná.

Marosi. Mondd el, hogyan történt; addig nem bocsájtlak.

Emma. Nagyon restellem az egészet, kedves atyám, tudom, mennyire szeretted e virágot. Csak azt akartam megnézni, vajjon

kinyílik-e holnapra három rózsza-bimbó, mivel azonban cserepe magasan van, fel kellett az álvány két lépesőjére álnom.

Cres. Lerombolhatta volna az egészset.

Emma. Nem lett volna semmi baj, ha visszalépve el nem feledem, hogy lábam alatt a virágzó kaktusz; így természetesen ráléptem s magam is majd elestem.

Marosi. Bizony ez mind igen természetes, csak hogy mégsem így kellett volna történni. Most menj te rosz.

Emma. (el.)

(Folyt. köv.)

HENTALLER ELMA.

Természetrajzi képek.

III.

Az elefánt.

(Vége.)

A háladatosság és ragaszkodásra ime egy esemény:

Egy angol kalandor utazott India rengetegekben ily elefánt hátán; a forró nap égetően sütött, az utazó napszúrást kapott s beteg lett. Az állat láthatóan szomorú és levert volt, szomorúan lépegetett, a kalandor minden lépésnél nyögött, az elefánt egy fánál megállapodott s letette annak árnyába, narancsot szakított le s azt urának nyujtá, de az a fájdalomtól nem tudta kezét kinyújtani érte a nemes állat ott állt fölötte apró szemeit urára szegezve, majd ketté törte a narancsot s azt a fölnyitott szájba csepegtette, mire éledni kezdett, de fölkelni nem birt; az elefánt galyakat tördelt le, arra leveleket hordott urának nyughelyet készítenő és arra helyezve; néhány pálma ágat összefouva kezdte alvó urát legyezgetni; a kalandor csaknem haldoklott, az állat keservében ordítani kezdett, de ez csak ártalmokra szolgált, mert nem messze tőlük az erdők sűrűjében rablók tanyáztak, kik előjöttek; az állat mintha sejtette volna mit akarnak, fákat csavart ki s azzal körülraká urát, hogy némileg fedezve legyen, maga pedig egy fiatal fát derékon ketté törve a rablók felé közeledett, kik egy kevéssé meghökkentek, de gazdag zsákmány reményében nem futamodtak meg, az elefánt a legelsőt, ki a málhához közeledni mert úgy vágta fültövön, hogy halva rogyott a földre, de addig egy másik felpattant hátára s handzsárát akarta orrmányába szűrni, ez nem sikerült, csak horzsolta, a neki dühödtt állat, most megragadta orrmányával, s úgy vágta egy szazados pálma derekához, hogy megszűnt élni, a többi elfutott, az elefánt pedig urát málhájával együtt hátára tette, s futott vele jó

5 angol-mérföldet, étlen szomjan, s addig meg nem állt. míg egy karaván csoportra nem akadt, hol ura kellő ápolásban részesülvén, felgyógyult*).

A ragaszkodásnak, gyöngédségnek ily példája az emberben is dicsérendő, hát még állatban? . . .

Az elefánt a multra is visszaemlékezik.

Egy ily állat-mutogató egy nagy város piacán produkálta magát, az állat egy nyitott ablakon átnyujtá orrmányát a szobába, hol csintalan szabólegények dolgoztak, egy közölök előfogta tűjét s megszúrja orrmányát, tudjuk hogy ez a legérzékenyebb része,

*) Petőfy Sándor. (Szövege a jövő számban)

mindjárt ordított is, hogy megrendült bele a kis épület, a szabó legénykéek pedig jót nevettek durva tréfájukon. De az nevet igazán aki utoljára nevet.

Történt, hogy 2 hó mulva — történetesen — ismét e városon ment keresztül, s ismét megálltak, a nép összesereglett, ott látjuk a multkori csintalan szabólegénykét is; az elefánt fölismerté, oda ment egy pocsolyához, mit először felzavart, s aztán teleszívta belőlle orrmányát, s neki a szabó legénynek, az is usdi,

*) Sándor Imre. „Sokféle.“ VII. k. 152. l.

vesd el magad, szaladni kezd, az elefánt mindenütt nyomában, úgy összeöntözte, hogy azon ugyan nem maradt egy tenyérnyi száraz. . . .

Nemde eredetien bosszulta meg magát? . . .

A vad elefántokat nem mondom hogy nagyon szeretik az indusok, mert ültetvényeiket tönkre teszik.

Fogása nem kevésbé veszélyes. Szelid elefántokat bocsátznak az erdőbe, ezek vadat a vadászok felé csalják, a kör mindinkább összeszorúl, kötelet vetnek lábaira, majd erős lánczczal fa dereká-

A mosógép. (Szövegét lásd a 107-ik lapon.)

hoz lánczolják, hogy mozdulni se tudjon; nem adnak neki enni 3 napig, hanem a szelid elefántokat bocsátják rája, melyek csipdesik, harapják és tudná Isten, mi féléket csinálnak vele, capacitálják minden módon, hogy olyanná legyen, a minők ők, a mi aztán rendesen sikerül is.

Az elefánt igen erős állat, s nem is képzelhetik önök, mily ügyesség rejlik benne. Elbir 35 mázsát, s képes vele futni, ura ott ül hátán egy nagy ernyő alatt, mely az állat hátához van erősítve, s a legkényelmesebben csibukozik, dalol vagy füttyöl, a zene hang-

ját nagyon szereti, ezért ha azt akarják, hogy vígan menjen, ugyan-
csak húzzák neki oda fent. Lám, lám, még a művészet iránt is van
fogékonysága! . . .

Nagy ünnepélyek alkalmával gyönyörű takaróval vonják be,
melynek szegletein ezüst esengetyűk vannak, orrára arany, ezüst
karikákat tesznek, mi őt ekkor hiúvá is teszi, s büszkébben szedi
lábait.

1865. aug. 24-én elefánt-verseny rendeztetett, de a mi nem
igen sikerült, mert nehézkes természetükkel nem igen tudtak árkot
ugrani, s ha látta egyik hogy társátul megelőztetik ledobta lovag-
ját a hátáról hogy annál könnyebben szaladhasson, s így egyetlen
egy indus sem maradt az elefánton, mindnyáját az árokból kellett
kihúzni. . . .

Találkozik fejér elefánt is de nagyon ritkán, az ilyet Isten
gyanánt imádják, ennek jól megy a dolga, minden kényelméről
gondoskodnak, mivel azt hiszik, hogy egy királyuk lelkének bizo-
nyosan ily elefántban kell lappangnia. Olyan palotában lakik mint
az ottani király; ki elébe megy térdet, fejet kell előtte hajtania, s
szemeit reáemelni fő elüttetés terhe alatt tilos.

Régibb időben a harcban is használták, ilyenkor hátán fa-bás-
tyák voltak, benne harcosok kik innen lövöldöztek; iszonyú lehe-
tett e hare; ők többet tapodtak össze és szagattak, mint a hátán
levő katonák.

Ily állata volt Pyrrhusnak, ki függöny mögé rejtette azon
szobába, hol Fabriciussal beszélgetett, midőn pedig reá nem birta
kineszeivel, hogy az hazája függetlenségét földjára: ijesztéshez fo-
gott; intett, s egy óriás elefánt ordítani kezdett, s orrmányát
Fabricius felé nyujtá, de az állt rendületlenül.

— Sem aranyaidd, melyeket igérsz, sem fenyegetéseid és ele-
fántod, melyekkel meg akarsz semmisíteni, nem rémít meg, s nem
tehetitek azt, hogy én hazám árulója legyek! — felele Fabricius a
lelkesülő honszerelem hangján . . . — s e felelet megmenté Rómát.

— Hát aztán mivel él és mennyit eszik meg ez az állat-óriás
— kérdik talán önök.

— Az bizony szereti a húst, rizst, gabnát, gyümölcsöt, kenyere-
ret, szénát, még pedig naponkint a kenyérből 60—100 fontot, 70—80
ft. húst, vagy 100—150 ft. szénát, s megiszik rá egy pár cseber
vizet. Elél 250—300 évig, s 50 mázsát nyom. . . .

Alsó áll-kapezájából nő ki a két agyar, mely alul üres, de kö-
zépen és felül tömör, vakítóan fehér és sima. Nagy Károly császár-
nak ily esontból vala egy széke a templomban, rajta különféle dom-
borművek; e szék mesés drágaságú volt.

Egyébiránt különféle filigrán-munkát készítenek belőlle, sach

alakokat, fülbe valókat, karpereczeket, tűtartókat, fésűket, gombokat, kés- és villanyeleket, kard- és törmarkolatokat, biliard-tekéket, koczkákat stb. stb. . . . És itt vezetők elhallgat; tereli vissza az állatot az erdőbe, adunk neki néhány centimet, s ezzel mi is haza megyünk . . . Azt akarja ön mondani kis olvasónóm vagy olvasóm . . . no látom . . . úgy-e siet tanulni a holnapi leczkét? nem is tartóztatom tovább, el is fáradt (ha nem az utazásban, de az olvasásban), tehát a legközelebbi találkozásig. Jó napot! . . .

KIS ENDRE.

A mosógép.

Képpel.

A mosógép bizonyosan jobban érdekli a kis gazdasszonyokat, mint a fiúkat, hisz ezek mitsem értenek a mosás mesterségéhez. A kis leányok azonban figyelnek, ha kedves mamájuk a mosónők hanyagságáról beszél, s azon ezer eselfogásról, mit ezek elkövetnek, hogy kevesebb fáradságukba kerüljön a ruha tisztázása; természetesen arra nem gondolnak, hogy a ruha mennyire romlik a kefe s mészanyagok alkalmazása által.

Miután korunkban már majdnem minden munkát, melyet eddig nagy fáradsággal, kézzel kelle végezni, gépek alkalmazásával könnyítnek, találkozott egy gépész, ki segíteni óhajta a jó gazdasszonyok eme nagy baján, s készített egy mosógépet. Ebben különösen előnyös az időkiméltetés. A beázott ruhát meg kell szappanozni, s a henger alá tenni, mely mozgásba hozatván, a ruhában levő idegen anyagok kidörögletnek, s a gép másik végén tisztán tűnik elő a ruha, egyedül öblítést igényelve. Mindez nagy gyorsasággal megy végbe, s a fehérnemű sem szenved általa.

Vetni, aratni, csépelni, szántani s még számtalan gazdasági teendőt lehet a gazdának nagy idő- s fáradság-kiméltetéssel eszközölni; így a nők is gyorsan varrhatnak, köthetnek, moshatnak, sőt vannak külön vasaló- s szárítógépek is, melyeknek előnyössége természetesen csak használat után bizonyul be.

Visszapillantások a múltba.

(Folyt.)

1814-ben febr. 1-ső zord téli nap vala, és I. Napoleonra végtetes; mert Brienne előtt az egyesült sereg meg verte a francia

sereget; Az éj beáltával elhagyák a francziák a csatatért, s Napoleon mogorván vonult át a füstölgő Brienneen, hol első hadi oktatását nyerte egykor.

1797-ben febr. 2-án hódolt meg Mantua a francziáknak. Seruricz tábornok kivonulást engedett az őrségnek.

1232-ik évben febr. 3-án foglalta el Frigyes, az utolsó babenbergi a trónt. Első tettei meg győzék a bécsieket a felül, hogy nem fog oly békésen és bölcsen uralkodni, mint atyja VII. Lipót. A trón elfoglalása alkalmakor vitézekké ütötte a Lichtenstein, Auersperg, Dietrichstein, Hahremberg, Herberstein, Trautmansdorf, Windischgrätz, Wurmbrand ismert nevű családok őseit.

1682-ben febr. 4-én született Böttcher Frigyes a Meisznerporcelán feltalálója Schweizban. Ő az arany feltalálással foglalkozott, s buvárlatának eredménye a porcelán vala. 1705-ben lett vegyészeti fíradalminak ezen pompás fényüzési czikk a jutalma, miért a királytól elég aranyat kapott, melyet azouban megbeszélni nem tudott, szegényesen, nyomorban múlt ki 37 éves korában.

1783-ban febr. 5-én oly nagy földrengés vala Siciliában, hogy a városok romba dültek, a hegyek leomlottak, a föld megnyílt és ismét bezárult, s oly hullámokat vetett, mint a tenger. Ez évben nálunk is több tájokon, kivált a Jászságban földrengések nyugtalaníták a lakosokat. Azonban miután nem vagyunk a tenger közepében, nagyobb szerű háborgását a földnek nem várhatjuk.

1807 febr. 6-án vala Eylau közelében az ütközet, melyet megelőzőleg Neufchatel herczeg a császárnőnek azt írta, hogy „holnap Königsbergben leszünk.“ Azonban a harc két napig tartott és a francziákra kedvezőtlen kimenetű volt.

1795-ben febr. 8-án került színiére először Mozárt „Don Juan“ című operája. Mozárt zeneművei ismerttek, kedvelttek mostan is; mert a valódi bel-beccsel bíró mű nines divatnak alávetve. Mozárt, Haydn, Bethoven sat. műveit classicusoknak nevezzük.

(Folyt. köv.)

H. B. SZILÁRDA.

Honka szünórái.

A mult számban azon igérettel zártam be szünórai beszélgetésemet. Ha önök sem feledték volna el, azzal hizeleghetném magamnak, hogy érdeklődéssel figyelnek rám. No, de ha rám nem esik is teljesen figyelmük, tudom fél lesz az ébresztve, ha az alább elsorolandó

nevek között ismerősön akad meg szemük. Tudom elolvassák egy betűig e szünórát!

Ilonka most mint színbiráló áll itt előttük, s higgyék meg, sokkal több oka van rettegni, mint azoknak a leánykáknak, kik a rögtönzött színpadon megjelentek.

De mégis, ha meggondolom, nem oly nehéz az én feladatom, hisz nem színművészek, hanem műkedvelők játszottak nem a nagy közönség előtt, hanem baráti körben; így tehát nekem sem róják fel bűnül, ha nem szigorú kritikusi arcot öltve, felszemüvegezve (jaj Ilonka, hogy néznél ki!), irónnal fülem mellett, illetőleg kezemben, s jegyezgetném a különféle szerepeket különféleképen előadók neveit. Én majd csak szépen elmondom, kik játszottak, s miként nyilatkoztak falóluk a köröttünk helyet foglaló hölgyek.

Tehát febr. 2-án az olvasók által ismert „Árva fiú“ s „Koldús gyermek“ adatott elő növeldénk tantermében, melynek egy része színpaddá volt alakítva.

A darabról, bármint szeretnék is, nem merek szólani, mert félek a szerkesztő vörös írónjától.

A mint beléptem, már majdnem telve volt a nézőtér, s a tarka függöny mögött élénk mozgás uralkodott; egy-egy kíváncsi fej tekintett ki mögüle, vagy kívülről be. Végre harmadszor csengettek, a függöny félre vonult, s a kántorné, kit Láng Irén művészileg személyesített, ott kötögetett a padon. De mi ez? éneklés hangzik, s egy részeg ember tántorog be. Azt ugyan senki sem sejtette volna, hogy ez Eltér Janka legyen, oly kitűnően volt maszkirozva, s szerepét igen találón adá. Ez előjátékban jelent meg még gr. Lázár Gizella is, ki az öt éves Gyula kis szerepét kedvesen játszotta. E darabban működtek még: gr. Lázár Berta (gr. Tennerné) szép csengő hanggal rendelkezik, s sok kifejezést fektetett szavaiba s mozdulataiba; Sólyom Vilma (Jolánka) jó volt; Szánthó Ilonka annyi természetességgel gonoszkodott mint Józsi, hogy önkénytelenül azt gondoltuk: be kár, hogy ez a szép fiú oly rossz! Erdődy Amália (nevelőnő); Török Irma (Kántor Gyula) nehéz szerepében legtöbb tapsot kapott, ide nem számítva a szerzőt illetőket. Kiváló megjelenés volt Tóth Piroska mint Pista az öreg inas, igen jól képviselte a komikus elemet; már magában mozdulatai is nevetésre indíták a közönséget; ez eredeti alak nem találhatott volna alkalmasabb személyesítőt. Romotsa Emmának sikerült az ügyvéd feszes magatartása. Átalában a jelmezelés ügyesen történt, látszott rajtuk, hogy jártas kezek műve*).

*) Ezt Réthi, nemzeti színházunk jeles tagjának köszönhetjük, ki fáradatlanul működött úgy a szerepek betanításában, mint az öltözékek rendezésében. Szerk.

A „Koldús gyermek“-ben játszottak: Kuszka Anna (Kormos); Pauli Teréz Béla személyesítéseért dícséretet érdemel; Szánthó Ilonka (Sándor); Korreck M. (Laczi); Buday Ida (Berta); Török Irma (Árpád); Hajdu Ilona (Ilonka); Dapsy Lidike (Lidike); Romoesa Emma (Márton); Baló Etelka Janesi szerepében egy csinos verset szavalt, mely a „Méhescské“-ben közölve leend. Egy úr a szomszédságomban ezt mondta: bizony ügyes kis lány ez a Baló Etelka!

Az előadás sikerültnek mondható, s még élvezetesebbé volt téve a felvonások közben előadott zenedarabok által. Különösen szép volt Kuszka Anna és Kiss Ida kettős dala: „Boldog éjjel,“ Petőfytől; mind a kettő csengő, erőteljes hanggal rendelkezik. Továbbá a kardal „Nabukodonozor“ operából, Karkis István énektanár vezetése mellett meglepően szép volt.

Kár, hogy Sóllyom Emma kisasszony szép zongorázási tehetségének jelét csak a darabhoz szükséges csárdás eljátszásával adta.

Ime, tőlem kitelhetőleg eseteltem e hangversenynyel összekötött színi előadás élvezeteit, bár a kis olvasók is kedvet kapnának e példa követésére, mely nemcsak mulatságos, de hasznos időtöltés is, főleg, a hol sok leányka s fiú szokott összegyűlni; bizony szépen töltenék idejüket egy kis színdarab eljátszásával, kivált ha oly hasznos célra is lenne aztán adva, mint ez: ugyanis a színlapon ez volt olvasható: Belépti díj tetszés szerint, egy szegény sorsú falusi iskola számára *).

Különfélék.

* Az akadémia palotáját a mult szerdáról esütörtökre forduló éjjel nagy veszély fenyegette. Ezt a szép palotát valósággal a nemzet emeltette a maga filléreiből a nemzeti élet fölpezsdülésének amaz élénk uapjaiban (innenonnan már tíz éve lesz), melyekre olyan örömmel gondol vissza mindenki, s melyek történetünknek egy új korszakát nyitották meg. Akkor tartották országsszerre mindenfelé a Kazinczy ünnepeket, nyelvüök újjá-teremtője születésének évszázados ünnepeit, akkor vették föl a magyar ruhát, tollat, kucsrát, sarkantyús eszímát, zsinóros mentét, akkor lett szabaddá a szó és nemzeti énekek, dalok hangoztak mindenfelé. Olyan mámoros, félig lázas napjai voltak azok az ébredésnek, melyeket a ki átélt, aligha fog valaha elfelejteni, s a melyek igen sok maradandó emléket hagytak magok ntán. Ezek egyike az akadémia díszes palotája. Ezt a féltett, drága nemzeti kincsét fenyegette közelebb veszély. Az épület balszárnya e hó 3-án éjjeli 11 órakor kigyúlt. Mi volt az oka? még alig tudni. A tűz magasra csapkodó lángokban harapódzott tovább. A kik még kávéházakban és egyéb mulatóhelyeken, a redoutuban (hol éppen a technicusok tartottak bált) fenn voltak, a veszély helyére siettek. Tömerdek nép lepte el a Ferencz József-tért, melyet a lobogó lángok rémesen világítottak be. A Duna tíz lépésnyire hömpölygött ott, a harangok zúgtak, az egész

*) Összegyűlt 12 frt. mely az illető helyre elküldetett.

ég vöröslött, és fecskendő, segítség nem érkezett. A bárlól odaszaladt fiatalság erőmegfeszítve dolgozott. Magas tetejű kalapokban hordták a vizet és folyóúrt frakkujjakkal segítettek. Végre nagy sokára érkezett egy néhány fecskendő. Előbb a budaiak, azután az ó-budaiakkal egyszerre a pestiek. Katonaság is jött és nagyon kitüntette magát az állásban. Remegett mindenki különösen az Eszterházy-képtárért, mely az épület középső helyében van elhelyezve. Ez az európai hírü képgyűjtemény, melyben a legrégebb és legkitünőbb művészekről vannak képek, biztosítva van ugyan egy millió forintig: de — mint egy lap. megjegyezte — millió van sok, ilyen képtár csak egy! Azonban szerencsére baja nem esett. Egy óra felé a tűz csillapult, később egészen elnyomták, s áldozatául csak a balszárny teteje esett. Az egész kár mintegy 20,000 forint.

* Bergheer gépszínházát a felső dunasoron, a volt Renz-cirkus táján, megtekintettük a napokban, és olyan sok furesaságot láttunk benne, hogy valóban nem bántuk meg. Az első kép Moszkva, e hajdani orosz főváros égését ábrázolja 1812-ben, mikor a francziák győztesen vonultak oda be, és a lakosság inkább felgyújtotta házát, mindenét, semmint prédául hagyta volna az ellenségnek. Hadseregek, emberek, kihurezolkodó lakosok járnak-kelnek. Azután gyujtogatók hányanak tüzes esővákát a házakra. Mindez olyan apró, hogy alig hisz az ember szemének, mikor lovasokat lát nyargalászni. A város ég, ropog, a lángok csapkodnak, és vége a képnek. Következnek azután mindenféle bűvészeti mutatványok, a milyeneket különben kis olvasóink is láthattak sokat. Üres pohárból kávéval kínálgatja Bergheer a közönséget, melynek különösen apróbb része igen jól mulat. Látni mindenféle ködfátyolképeket: kolostorokat, csatákat, temetőket, tréfás jeleneteket, melyekről nem tudjuk, hogy tűnnek szemünk elé és hogy enyésznek el. Egy ember meg előtünk egész nyugalommal lemetszi fejét és visszateszi. Azután megköszöni, hogy megnéztük. Végül egy mesét is látunk képekben. Egy utas beszorúl egy hegyszakadékba, és lajtorjáját, mely nélkül nem menekülhet meg, pajkos hegyi mászóknak és tündérek ellopják. Azután is tovább ingerkednek vele: megjelennek előtte, és mikor megakarja fogni őket, eltűnnek. Végre két tündér kisasszony megkönyörül az utason és megszabadítja. Akkor aztán tram, tram, vége a mulatságnak. A ki nem látta még, bátran megnézheti.

Betűrejtvény. — Majthényi Flórától.

2332. Igen szép nő név ez,
Réges régi nagyon!
A szent írás lapján
Megemlítve vagon.

1212. Miként ő volt, most is
Legkedvesebb nő ez,
Kebele hü szívet,
Egy világot fedez.

12332. Különféle ízű,
Réges régi étek,
Vele a pusztában
Egykor zsidók éltek.

41331. Az ó templomokban
Sokszor látták nagyon,
Aranyból, ezüsből,
A szent oltárokon.

12345. A koldús istápjá,
Leghűbb vezetője,
Soha ki nem fárad,
Ki nem dől mellőle.

Megfejtési határidő mártius 14-ke.

Sakkrejtvény Mahrer Idától.

kar	még	fe	is	ma	ja,	szí	fa
zat	a	hecs	zet	mind	lét	mé	más
lál;	mé	za	ga	szi,	nem	jó	is
há	nap	e	a	pít,	ig	vi	ké
ha	té	nak	ből	meg	len	é	A
míg	azt	szít;	ke	is	fe	nyá	est
telt	lesz	fe	ta	ja	meg	lé	lat
é	ből	mert	gat	száll,	ta	ron	lé

Megfejtési határidő mártius 14-ke.

A második számban megjelent számrejtvény értelme:

Biharvármegye.

Ugyanitt a képtalány.

Szegény tatár.

Megfejtették: Prikrl Mariska, Szivos Gyula, De Rívó Ilona, Somogyi Jenő, Szilágyi Ilona, Konez Vilma, Tauszig Róza, Bernátsky Károly, Reviczky Sarolta, Huszka Irma, Fankovics Vilma, Pásztély Anna, Gurdéli Ida, Reindl Louise, Zlatényi Mari, Lávoczky Anna, Bischitz Sarolta, Hagara Mariska, Mészáros Ilka, Sebestyén Zsigmond, Sebestyén Árpád, Eördögh Matild, Göncey Béla, gr. Majláth József, Mannheim Fanni, Geltner Boris, Ferenczy Luiza, Vartus Róza, Marsits Rozina, Falvay Flóra, Székely Vilma, Székely Lenka, Lázár Ilonka, Lichtenstein Emil, Baló Etelka.

Az első számban megjelent rejtvények megfejtését beküldték még: Tauszig Róza, Széchenyi Ottilia, Konez Vilma, Szilágyi Ilona, Somogyi Jenő, Bak Bernát és De Rívó Ilona,

A kis posta. — *Majthényi Flórának.* Köszönet, várjuk az ígéretet is. De miben nem töri már megint fejecskéjét?!

Sztamborsky Lajosnak. Jönni fog.

Somogyi Jenőnek. Várjuk az ígéret teljesülését.

Hetyey Lajosnak. Kis igazítással használjuk.

Bisicz k. a. Várjuk az ígéret teljesültét.

Fábry G . . . nak. A levél irálya és fogalmazása már meggyőzött arról, hogy a munka csak jó lehet. Kérjük mielőbb. Kedves atyjának és Cs. P.-nak üdvözet. Sok kitartást!